

innhold

Færre anmelder miljøkriminalitet

Politireformen kan føre til bedre bekjempelse av miljøkriminalitet, ifølge statsadvokat Rune B. Hansen. Tall fra økokrim viser en nedgang i anmeldelser på ti prosent.

Side 5

Grønn investering

Alle energileverandører må tenke fornybart med grønne sertifikater.

Side 6

Hydrogen tar tid

Såkalte hybridbiler som bruker elektrisk strøm i kombinasjon med en liten bensinmotor tar en miljømessig innersving på hydrogenbilen.

Side 7

Mer lav på trærne

Skogen er blitt friskere. Det er mer lav på trærne et bevis på.

Side 8

Scooterfolket vil ha EU-regler

Snøfor vil endre motorferdselsloven slik at den blir i takt med EUs regelverk.

Side 9

Miljøvern? Njet!

Ikke alle i Russland er fornøyd med de grønnes aktivitet. Nå organiserer de seg.

Side 10

En giftig Lofot-torsk jeg er....

(Foto: Jens P. Toldnes)

Miljøgiftinnholdet i Svolværpostei er nå så høyt at boksene får helseadvarsel. Men fiskepålegget er ikke blitt mer giftig i det siste. — Myndighetene har til nå vært redde for å henge ut mat som er oppfattet som sunn, sier miljøgiftrådgiver.

Side 3

Plutselig farlig

Nå er postei laget av fiskelever ikke lenger sunt. Det kan faktisk være direkte helsefarlig å spise produkter som inneholder slik lever. Og tilsynsmyndighetene på matfronten har for én gangs skyld hatt mot til å kreve merking. Dermed kan vi som forbrukere gjøre våre egne valg.

For alle som har lest litt om giftstoffer og næringskjeder, vet at kombinasjonen av giftutslipp til hav og oppkonsentrering gjennom næringskjeden - når arter fortærer hverandre - gir resultater som lukter mulig helsefare. Men det er så godt som historisk at forbrukernes rett til å få vite, kommer foran matviternes frykt for å skremme oss.

Mange av oss har i årevis prøvd å piske matvitene og matkontrollørene på banen. Målet har vært at de skulle dele med oss alt de vet om innhold av dioksiner, PCB, kvikksølv, bly, kadmium og annet som ikke direkte gavner den menneskelige helse. Ikke ett ord er blitt sagt.

Riktignok ble håpet vekket da EU nokså nylig innførte strengere grenser for hvor mye dioksin som kan tolereres i maten. Konfrontert med den såkalte implementeringen av disse grensene, kunne Statens næringsmiddeltilsyn avsløre at de faktisk har tenkt å gjennomføre analyse av hele 1500 prøver av fisk, kjøtt og melk. Dessverre bare som et prosjekt. Ikke som ledd i et program for rutinekontroll. Så mye for den tryggheten.

Men vi gleder oss over framskrittet som ligger i at vi endelig skal få vite at fiskelever er like lite helsebringende i dag som det har vært siden industrialiseringen begynte å løpe løpsk.

Ulovlig smykkenikkel

Danmark har hatt forbud mot import og salg av smykker med innhold av nikkel over en viss grense siden 1992. Likevel viser en undersøkelse at mer enn 10 prosent av smykkene i salg i landet kan gi nikkelpåvirkning.

Den danske Forbrugerinformasjonen har testet 20 smykker i laboratorium, og to av disse ga fra seg 20-30 ganger for mye nikkel. Smykkene i testen var rela-

tivt rimelige smykker fra kjedebutikker som Hennes & Mauritz, Magasin og Føtex.

Hudlegekontoret.no gir deg denne oppskriften på hvordan du selv kan sjekke om smykkene dine avgir nikkel:

DETTE KJØPER DU:
Dimetylglyoxim 0,1 g Spir. denat. ad 10 ml og Sol. ammoniae 5 mol/l 10 ml (= 8,9 %).

DETTE GJØR DU:

Dypp en q-tip i Dimetylglyoxim og fukt metallet du vil undersøke. Dypp en NY q-tip i ammoniakk (8,9%) og gni godt mot samme sted på metallet. Får du rosafarge på bomullen, er det bevis på at det finnes nikkel.

Snillere hårfargemidler

Hårfargeprodusenter fjerner nå stoffet m-PD fra produktene sine.

Det danske forbrukerbladet Tænk+Test har funnet flere hårfargemidler med m-fenylendiamin (m-PD) i salg i Danmark, til tross for at stoffet er totalforbudt i kosmetiske produkter i landet. Danske miljømyndigheter mener at stoffet fremkaller allergi og at det kan skade arve Massen. m-PD er tillatt i EU så lenge det tilsettes i produkter som bare selges til profesjonell bruk.

Ifølge Forbrukerrådet i Norge, må du være oppmerksom på at helt vanlig hårfarge eller hår-

blekingsmiddel som du kjøper i butikken kan gi svært alvorlige helseskader. Reaksjoner som er registrert, er hevelse, væskende sår, betennelser til hårtap og besvimelse.

Ifølge Tænk+Test er det også rapportert om alvorlige reaksjoner og dødsfall etter bruk av hårfarge i USA (1997) og i England (2000).

100 millioner for matsmitte

Danske politikere krever bedre matkontroll etter at regningen for fjorårets Newcastle Disease-epidemi kom på bordet.

Den danske matkontrollen er i ferd med å komme på beina igjen. 96,8 millioner skal fjærkresykdommen Newcastle Disease ha kostet ifølge Fødevareministeriet ha kostet Danmark totalt i fjor sommer.

— Nå må vi ha en strategi som stopper utbrudd fra starten. Sykdommen skal isoleres så den ikke sprer seg, og samtidig skal forbrukerne få bedre informasjon, sier Christian H. Hansen i Dansk Folkeparti til avisa Information.

Vil levere plast-søppel

60 prosent vil sortere ut plast-søppel, viser en undersøkelse Stavanger Grønn Hverdag og Plastretur har gjennomført. Undersøkelsen er foretatt blant beboere i Stavanger, og konkluderer med at enda flere kunne tenke seg å sortere ut plast av avfallet hvis dette ble hentet ved husdøra.

83 prosent av de som deltok i undersøkelsen, opplever at innsatsen de gjør i meget stor eller stor grad har innvirkning på miljøet. Og det eneste som forhindrer at mange leverer plast til innsamling, er at returordningen i dag er tungvint. Om lag 70 000 av Stavangers 110 000 innbyggere mener de vil levere plasten hvis en henteordning innføres.

Tvilsom mat fra norsk natur

Hva er likheten mellom sigaretter og Svolværpostei? Svar: Begge må ha helseadvarsel. Men fiskepålegget er ikke blitt mer giftig i det siste.

— Myndighetene har vært redde for å henge ut mat som er oppfattet som sunn, sier miljøgiftrådgiver.

JENS P. TOLDNÆS
Natur & Miljø Bulletin

Vi er vokst opp med kunnskapen om at fisk er sunt. Så enkelt er det ikke lenger. Enkelte typer fiskepålegg får nå, i likhet med for eksempel tobakk, påtrykt en form for helseadvarsel. Årsaken er det høye innholdet av miljøgifter som er funnet i fiskelever.

Statens næringsmiddeltilsyn (SNT) har tidligere frarådet gravide kvinner å spise fiskelever på grunn av høyt innhold av dioksiner og PCB. Rådet utvides nå også til å gjelde for kvinner i fruktbar alder og barn av begge kjønn. Andre personer bør begrense inntaket.

ÉN SKIVE ER NOK

De nye kostholdsreglene betyr at påleggstypene Svolværpostei og Lofotspostei, som begge inneholder rundt 50 prosent lever fra torsk, kan inneholde stoffer som kan skade helsen din. Har du for eksempel Svolværpostei som en del av din daglige frokost eller matpakke, slik at du får i deg fire-fem skiver per uke, kan du i løpet av 20 år risikere å tredoble konsentrasjonen av dioksiner og PCB i kroppen din.

UBRUKELIG LOFOTTORSK

Ifølge informasjonssjef Robert Rønning i Orkla Foods vil bedriften nå vurdere å produsere

Farlig godt! Dersom du spiser fire-fem skiver med svolværpastei hver uke, kan du i løpet av 20 år risikere å tredoble konsentrasjonen av dioksiner og PCB i kroppen din. (Foto: Jens P. Toldnæs)

Svolværpostei med andre råvarer.

— Det kan bety at vi bruker noe annet enn torskelever. Det kan også bety at vi velger å bruke lever fra andre steder enn Lofoten og Vesterålen, hvor miljøgiftinnholdet er så høyt at det ikke er akseptabelt. I motsetning til for eksempel tran, hvor man har mulighet til å rense råvarene, lar ikke det seg gjøre med postei, sier Rønning.

IKKE GIFTIGERE ENN FØR

Når myndighetene nå advarer mot inntak av Svolværpostei og Lofotpostei, er det ikke fordi på-

legget er blitt giftigere enn tidligere.

— Det viser seg at vi mennesker tolererer mindre dioksiner og PCB enn det vi har trodd tidligere, sier Are Sletta i SNT.

I tillegg har SNT beregnet at det norske kostholdet fører til et inntak av dioksiner og PCB som ligger over det myndighetene betegner som tolerabelt ukentlig inntak.

“Tolerabelt ukentlig inntak” er en betegnelse som viser den mengden av et stoff en person kan spise hver uke gjennom hele livet uten at det gir helseskader.

fakta

Fiskelever

På grunn av miljøforurensning kan fiskelever inneholde miljøgifter som dioksiner og PCB - stoffer som over tid kan gi endringer i kroppens immunforsvar, forplantnings-evne og hormonbalanse. Stoffene kan også være kreftfremkallende. Dioksiner og PCB har ingen umiddelbar effekt på helsen. Et høyt inntak over tid kan derimot gi helseskader. Foster og spedbarn er mest følsomme for dioksiner og PCB.

KILDE: STATENS NÆRINGSMIDDELTILSYN

Miljøgift-rådgiver i Norges Naturvernforbund. Tom Erik Økland

Miljøgiftkonsulent Tom Erik Økland i Naturvernforbundet mener myndighetene kunne ha advart om det farlige fiskepålegget tidligere.

— Myndighetene har visst om farene med Svolværpostei i årevis, men man er altfor redd for å stemple mat som har vært oppfattet som sunn, sier han. Økland mener den nye kunnskapen bør sette fart i miljøgiftoppdyddingen.

— Når man ikke kan spise mat fra havet fordi den er helseskadelig, er det jo bare leit. Da holder det heller ikke med rensløsninger på produktene slik man har gjort med tran. Fjern giften, ikke fisken, sier Økland.

Kristiansand kommune- miljøvernetaten

Miljøvernkonsulent

(100% fast stilling) - st.nr. 50031.

Kristiansand er en ledende miljøby, som tilstreber en bærekraftig utvikling. Kommunen deltar i nasjonale pilotprosjekter bl.a. når det gjelder bærekraftig byutvikling og opprydding i forurensede fjordsedimenter. Kommunen er også engasjert i internasjonalt miljøvernarbeid.

Kristiansand bygger nå opp en egen miljøvernenhet i teknisk sektor. Miljøvernenheten har ansvaret for myndighetsutøvelse, miljøovervåking, informasjon og holdningsskapende tiltak, samt koordinering av annen miljøforvaltning i kommunen.

I miljøvernenheten er det ledig stilling som miljøvernkonsulent. Miljøvernkonsulenten vil bli sentral i arbeidet med bærekraftig utvikling i befolkning, organisasjoner, næringsliv og offentlige etater. I dette inngår miljøovervåking, internettpubliserings, miljøsertifisering samt holdningsaksjoner bl.a. når det gjelder bærekraftig transport og helse/mosjon. Saksbehandling og deltagelse i annet miljøvernarbeid vil også inngå i arbeidsoppgavene.

Miljøvernkonsulenten vil bli nestleder i miljøvernenheten, og stedfortreder for miljøvernssjefen. Det siste kan bli aktuelt i forbindelse med gjennomføring av større prosjekter.

Det søkes etter person med miljøfaglig kompetanse/utdanning fra universitet eller høyskole, fortrinnsvis på hovedfag/masternivå eller tilsvarende. Det legges vekt på erfaring med miljøvernarbeid, og gjerne også med informasjonsarbeid. Videre vektlegges god skriftlig og muntlig framstillingsevne, gode samarbeidsevner, fleksibilitet og engasjement. Kommunen har egen naturforvalterstilling og byantikvarfunksjon. Kompetanse på disse områdene tillegges derfor liten vekt.

Lønn etter avtale.

Nærmere opplysninger om stillingen fås ved henvendelse til miljøvernssjef Øystein Holvik, tlf. 38075630, mobiltlf. 90203927 eller e-mail oystein.holvik@kristiansand.kommune.no.

Søknaden er også lagt ut på internett under flinn.no. Søknadsskjema kan lastes ned fra www.kristiansand.kommune.no/skjemaer/doc/still02.doc.

Søknad på standard skjema med kopier av vitnemål og attester sendes til:

Kristiansand kommune
Miljøvernenheten v/Øystein Holvik
Serviceboks 417
4604 Kristiansand.

Søknadsfrist: 4. april 2003.

Færre anmelder miljøkriminalitet

Tall fra økokrim viser en nedgang i anmeldelser på cirka ti prosent, sammenliknet med 2001. Politireformen vil føre til bedre bekjempelse av miljøkriminalitet i Norge, tror Økokrim

TONE MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

Omorganisering i Politiet innebærer blant annet færre politidistrikter (fra 54 til 27) og større fagmiljøer. Det tror statsadvokat Rune B. Hansen i Økokrim vil slå positivt ut for miljøkriminaliteten på sikt.

— Det er ikke så lett å opparbeide seg ekspertise på området når en behandler bare fire-fem saker i året, sier Hansen.

Han tilføyer at det er flere årsaker til nedgangen i anmeldte saker sammenliknet med 2001.

— Omorganiseringen i politiet har tatt mye tid, og ressursene og det kan ha ført til at politiet har vært nødt til å konsentrere seg om andre områder som drap og seksuallovbrudd, sier Hansen.

Tror ikke på politiet

Til tross for nedgangen i miljøkriminalitet. Kommunikasjonsrådgiver og miljøvernere Rune Haalaand ser likevel ikke optimistisk på framtida.

— Ti prosent nedgang i miljøkriminaliteten er positivt, men en vet jo ikke hva som skjuler seg bak disse tallene. Er folk blitt slappere med å anmelde forhold for eksempel, spør Haalaand.

Han tror at omorganisering i politiet, som innebærer en større fagmiljøer, kan ha positiv virkning på saksbehandlingen, men at det nødvendigvis ikke

FLERE HØYESTERETTSDOMMER

En annen grunn til færre anmeldelser kan være at det har vært et betydelig skjerpet søkelys på miljøkriminalitet.

— Vi har hatt flere høyesterettsdommer, senest i desember i fjor. Ildspåsettelse på Bryggen i Bergen førte til at de to ungdommene fikk lange fengselsstraffer. De skjerpede straffe-aksjonene på miljøkriminalitet vekker gjenklang, og folk skjønner at miljøkriminalitet får konsekvenser, sier Hansen.

MER SYNIG POLITI

Hovedtillitsvalgt i Helgeland politidistrikt, Stig Magne Øie, synes det er altfor udlig å trekke noen konklusjoner på hvorvidt politireformen vil redusere miljøkriminalitet.

vil føre til mindre miljøkriminalitet.

— Politiet har etter hvert fått mye kompetanse på praktisering av lover og miljøkriminalitet, men den generelle miljøbevisshet hos folk går i bølger. I tillegg er han bekymret over politiet som institusjon.

— De kriminelle er ofte bedre utrustet, både på det tekniske og organisasjonsmessige planet enn politiet. Enkelte politikammer har ennå ikke fått e-mail, påpeker Haalaand.

— Et av målene med reformen er et bedre fagmiljø, men det er hard kamp om ressursene. Narkotika og sedelighetssaker blir prioritert foran miljøkriminalitet. Dessuten er miljøkriminalitet mer forseelst enn forbrytelser, påpeker Øie.

Et annet mål med reformen er effektivisering av politienheten, noe som skal føre til mer politi ut i felten.

— Mer synlig politi er pre-

fakta

• "Politiets kriminalitetstall" blir vanligvis publisert i slutten av januar, men på grunn av store tekniske omlegginger i fjor er det oppdaget uregelmessigheter i statistikken. Hele materialet må kvalitetssikres på nytt. I tillegg mangler tallene for siste kvartal. Dette må tas i betraktning når vi presenterer tallene.

• I kategorien forurensningsforbrytelser har det vært en nedgang fra 43 til 34 saker. Forurensnings forseelser blir det også færre av. I 2001 var tallet 327, i fjor 307.

• Når det gjelder ulovlig jakt fikk politiet 25 færre anmeldelser, sammenliknet med 2001.

ventivt, sier Øie.

Politireformen startet januar i fjor.

 Fred. Olsen & Co.

Fred Olsens gate 2
Postboks 1159 Sentrum, 0107 Oslo
Tlf.: 22 34 10 00 - Tlx.: 71 360
Telefax: 22 41 24 15

Må investere i grønt

Alle energileverandører må tenke fornybart med grønne sertifikater.

JORUNN GRAN
Natur & Miljø Bulletin

Ny, fornybar energi har til nå vært bygget ut med støtte gitt over statsbudsjettet. Fem milliarder kroner er bevilget til statsforetaket Enova over statsbudsjettet i en ti års periode - for å styrke miljøvennlige energiløsninger. Men fortsatt må disse midlene spikres i forbindelse med budsjettforhandlingene hvert år.

— Slik det er i dag, må det 20 stortingsvedtak til for å opprettholde pengestøtten som gis via Enova. Med de foreslåtte grønne sertifikatene vil det i stedet bli slik at alle som selger energi, blir pålagt å selge en viss

andel ny, fornybar energi, sier daglig leder Einar Håndlykken i null-utslippstiftelsen Zero.

PROSENTANDEL FORNYBART
Håndlykken tror at en ordning med grønne sertifikater vil kunne øke satsingen på ny, fornybar energi.

— I stedet for å gi en pott penger og deretter håpe på at fornybare energikilder bygges ut, så kan vi med grønne sertifikater få en ordning der en viss prosentandel av energien som selges må komme fra fornybare kilder.

Stortinget tar i disse dager stilling til hvorvidt Norge bør innføre en ordning med sertifikater for grønn energi. Ifølge Af-

tenposten er Arbeiderpartiet, Høyre, SV og Senterpartiet i ferd med å si ja til en slik ordning, og Venstre og Kristelig folkeparti skal heller ikke være negative.

Liknende ordninger eksisterer allerede i land som England, Belgia, Italia, Østerrike og Australia. Også Sverige innfører en ordning med grønne sertifikater i mai i år.

Helt konkret vil sertifikatene deles ut som bekreftelse på at energibedriftene har kjøpt grønn energi. Bedrifter som da ikke omsetter energi fra grønne kilder, kan kjøpe sertifikater fra leverandører som har gjort dette. Når et gitt norsk mål for andel fornybar energi er nådd, er det meningen at sertifikater skal kunne selges til andre land.

ELEKTRISITET

Det blir opp til Stortinget å avgjøre hvilke energiformer som skal kvalifisere til grønt sertifikat. De landene som er i ferd med å gjennomføre system med grønne sertifikater, konsentrerer seg om elektrisitet, men stiftelsen Zero mener at Norge også bør inkludere varme i sertifikatordningen.

— Vi har akutt behov for å øke varmeproduksjonen, siden vi i dag i veldig stor grad bruker elektrisitet til oppvarming, sier Einar Håndlykken. — Vi har svært gode bioenergiressurser, og disse kan vi utnytte billigst og best som varme.

INNVENDINGER

Professor Eirik S. Amundsen ved Universitetet i Bergen har uttrykt skepsis i forhold til en ordning med grønne sertifikater. På et seminar arrangert av SAMSTEMT (Samfunnsfaglige studier av energi, miljø og teknologi) sist

fakta

Hvilken energi er grønn?

Først og fremst:
Vindkraft
Bioenergi

Og eventuelt:
Varme fra pellets/briketter (ikke fra ved)

Muligens:
Vannkraft uten naturinngrep og minikraft

Lite sannsynlig:
Energi fra forbrenningsanlegg

høst, hevdet Amundsen at et slikt nytt virkemiddel i hvert fall burde virke godt i teorien før man prøver det ut i praksis, og påpekte blant annet at krav om en prosentandel grønn energi kunne slå uheldig ut hvis energiforbruket synker.

— IKKE GRØNN VANNKRAFT

Samarbeidsrådet for naturvernssaker (SRN) - en sammenlutning som omfatter WWF Norge, Turistforeningen, Jeger- og fiskerforbundet og Naturvernforbundet - har konkludert med at et eventuelt system for grønn sertifisering ikke må omfatte vannkraft.

Leder Erik Solheim i Norges Naturvernforbund stiller seg også tvilende til om et slikt sertifiseringssystem vil egne seg for varme, på grunn av at Norge, med noen lokale unntak, mangler infrastruktur for varme.

— Landet ligger ikke til rette for et varmemarked på samme måte som det gjør for elektrisk strøm, sier Solheim.

Amerikansk pessimisme om hydrogenbilen

Såkalte hybridbiler som bruker elektrisk strøm i kombinasjon med en liten bensinmotor, vil ifølge amerikanske beregninger ta en miljømessig innersving på hydrogenbilen fram til i hvert fall 2020.

— Feil utgangspunkt, mener miljøvernerne.

JORUNN GRAN
Natur & Miljø Bulletin

Hydrogenbiler med brenselceller vil ha lave utslipp og minimalt energiforbruk når de først er på veiene, men prosessen med å omdanne for eksempel gass eller olje til hydrogendrivstoff, vil kreve mye energi og forårsake utslipp av klimagasser, ifølge en studie ved Massachusetts Institute of Technology (MIT). Studien ble offentliggjort i etterkant av at Bush-administrasjonen kunngjorde at det var på tide å satse på hydrogen som energibærer.

— DYRT DRIVSTOFF

— Det vil være helt feil å se bort fra utslipp og energiforbruk som er knyttet til det å fremskaffe hydrogendrivstoff og det å produsere selve hydrogenbilen, sier forsker Malcolm Weiss ved MIT laboratorium for energi og miljø ifølge Reuters nyhetstjeneste.

GASS FØRST

Hydrogenbilen kan komme for fullt innen 2020, og er ventet å redusere blant annet USAs etterpørsel etter importert olje med 11 millioner fat om dagen innen 2040. Men selv med intens forskning, vil hydrogenbilen i starten ifølge MIT ikke være bedre enn hybridbilen fordi så godt som alt hydrogenet i nær framtid vil komme fra naturgass.

I framtida vil hydrogenet derimot komme fra spaltet vann, men foreløpig har ikke land som USA ikke ren nok elektrisitet til å produsere hydrogen uten utslipp.

— I denne konklusjonen ser det ut til at MIT har sett bort fra at det faktisk er mulig å produsere renere elektrisitet både fra kull og gass ved hjelp av CO₂-deponering, sier Thomas Palm i null-utslippstiftelsen ZERO.

Thomas Palm og stiftelsen ZERO mener det blir feil å ta utgangspunkt i at hydrogen fra fossile kilder må føre til utslipp. (Foto: J. Gran)

Hydro har allerede gjort det

Norsk Hydro leverte denne måneden en fyllestasjon for hydrogendrivstoff til Island.

JORUNN GRAN
Natur & Miljø Bulletin

spalting av vann, og det hele inkluderer et fyllesystem for direkte tanking på kjøretøyer.

BUSSER

Tre hydrogendrevne busser vil gå i vanlig trafikk i Reykjavik i en prøveperiode på to år. Det is-

landske hydrogenprosjektet er del av samarbeidsprosjektet ECTOS, som er støttet av EU. EU har også satt i gang det såkalte CUTE-prosjektet, og totalt vil 18,5 millioner euro brukes på å finansiere 27 brenselcellebusser i ni europeiske byer, ifølge nettstedet EVWorld.com.

miljø i fokus

Miljøoppgaver i fokus:

- opprensning av sjøbunn
- støy
- avfall
- utslipp til sjø
- utslipp til luft

Oslo havnevesen
Tlf.: 23 49 26 00 Faks: 23 49 26 01
http://www.ohv.oslo.no

Epost: postmottak@havnevesenet.oslo.kommune.no

Skogen er blitt friskere

... og det betyr mer lav på trærne

Industriens vilje til å investere i renseteknologi begynner å gi resultater. Nedbøren over Norge er mindre sur enn tidligere, og det fører til oppblomstring av forurensningsfølsomme arter.

TONÉ MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

Resultatene av 10 års overvåking av norsk bjørkeskog er hyggelig lesning, ifølge forskeren bak en undersøkelse fra Norsk institutt for naturforskning (NINA).

— Mer lav på trærne og oppblomstring av forurensningsfølsomme lavarter som skjegg-lavarter er tegn på at nedbøren er mindre sur, og at klimaet i perioden har vært gunstig for lavvekst, sier forsker Inga Bruteig.

MINDRE SVOVEL

Men Sør-Vestlandet, som tradisjonelt har vært mest påvirket av sur nedbør, er fremdeles preget av luftforurensning. Forurensningen består hovedsakelig av langtransportert, sur nedbør fra Storbritannia og fra kontinentet.

— Mens lavforekomstene ellers i landet er blitt mer ensartet og tydelig viser tegn på at både nedbør og klima er blitt mer gunstig, ser vi at Sør-Vestlandet ennå er preget av forurensning, sier Bruteig.

Hun presiserer at svovelinnholdet i nedbøren riktignok er gått ned, men at det fremdeles er mye langtransportert nitrat og ammonium i nedbøren.

— Høye forekomster av alger på trærne (epifytter) i Rogaland viser at tilførselen av disse næringsstoffene fortsatt er stor.

EPIFYTTENE KOMMER!

Ifølge forskeren er såkalte epifytter en god indikator på forandring i klima og forurensning. Epifytter er planter som er fests-

Resultatene av 10 års overvåking av norsk bjørkeskog er hyggelig lesning. Ifølge forskeren bak en undersøkelse fra Norsk institutt for naturforskning (NINA).

(Foto: Jonn Gran)

Krig truer trekkfugler

Liker du tanken på flokker av hvite storker som sulter i hjel i utkanten av krigssonen?

Da bør du støtte Bush sin krig mot Irak.

Oljebranner, forurensning, ødelagte vannveier og avskoging er blant miljøtruslene World Resources Institute peker ut som forventede følger av en Bush-aksjon mot Irak, ifølge Forskning.no.

World Resources Institute viser til de alvorlige miljøkonsekvensene ved forrige krig mot Irak i 1991. Ødeleggelse av oljebranner medførte enormt ol-

jesøl. Giftige røyk-søyler ble liggende over Gulf-området i mange måneder, og korallrev og fiskebanker ble ødelagt.

Nå frykter ornitologer hva en ny krig kan gjøre for millioner av trekkfugler som mellomander i Irak. Hvite storker som overvintrer i Sør-Afrika flyr over Irak på vei nordover hver vår. Mars og april er den tiden på året da antallet fugler over Irak er størst.

Scooterfolket vil ha nei-hjelp

— Norges holdning til snøscootere strider mot EUs lovverk, sier leder Karl Ivar Kristensen i organisasjonen Snøfor. Han vil paradoksalt nok ha hjelp av EU-motstandere til å endre norsk lov.

TON MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

Natur & miljø Bulletin skrev nylig om svenskene som får millionbeløp fra EU til å anlegge scooterløyper, og viste til vintersportstedet Funasdalsfjällen i Härjedal kommune. Scooterturisme er ifølge norsk lov i utgangspunktet forbudt, men det vil scooterorganisasjonen Snøfor ha en endring på. I tillegg vil de at lokalbefolkningen skal få flere muligheter til å kjøre snøscooter.

— Norge har en helt annen lovgivning enn andre land, og vi ønsker en smidigere ordning, for å si det pent, sier Snøforleder Kristensen.

— Men vi er ikke med i EU?

— Nei, men vi er jo med egentlig. Beslutninger som blir tatt i EU, påvirker også oss.

POLITIKERE MED PONDUS

Snøfor og generalsekretæren i Norges Motorsportforbund vil fremme scooterturismesaken for EU.

— Men da kreves det grundig og rikelig med dokumentasjon. Vi vil derfor ta kontakt med flere stortingspolitikere for å få hjelp, blant andre Marit Arnstad (Sp) og Jan Tore Sanner (H).

— Disse politikerne har pondus og er ikke redde for å stå for sine saker, sier Kristensen.

Han legger også til at Senterpartiet har en god distriktsprofil, og at scooterturismekan bli en viktig næring i distriktene.

Leder i Snøfor, Karl Ivar Kristensen.

HOLDNINGSEDRING?

Kristensen tror at en holdningssendring i scooterpolitikken er på vei.

— Slik jeg kjenner Scooter-Norge, kommer nok Norge til å bli mer scootervennlig etter hvert, og om en tid vil trolig kommunen selv bestemme scooterkjøringen. Men nå er Miljøverndepartementet etter min mening styrt av radikale friluftsfolk - og Børge Brende trener scooterprosjektet.

ARNSTAD ER KRITISK

Marit Arnstad (Sp) sier til Natur & miljø Bulletin at hun ikke er noen tilhenger av kommersiell scooterkjøring og vil overhodet ikke ha statsstøttede scooterløyper. Men litt støtte får Snøfor likevel fra senterparti-politikeren.

— Mitt syn er at politikere er for lite fleksible når det gjelder nyttekjøring med scooter. Det er mye unødvendig byråkrati som blir tatt i bruk, når noen vil frakte eldre eller handikappede med scooter på hytter. Dette gjelder også utmarkskjøring. Vi bør få en mer fleksibel ordning slik at det blir lettere utnytte ressursene, sier Arnstad.

Natur & miljø Bulletin 4/2003. Svenskene får millionbeløp fra EU til å anlegge scooterløyper.

Marit Arnstad er ikke tilhenger av scooter-turisme, men vil ha en mer fleksibel ordning når det gjelder nyttekjøring. (Foto: Senterpartiet)

Miljøpartiet de Grønne søker valgkampsekretærer

Miljøpartiet de Grønne ønsker å engasjere en valgkampsekretær for perioden 15. april til 15. oktober 2003.

Vi ønsker oss en person med politisk innsikt og sympati for Miljøpartiet De Grønnes politikk som kan arbeide selvstendig og målrettet. Vi krever erfaring med kontorarbeide, organisasjon, administrasjon og PR-arbeide. Sekretæren må beherske norsk muntlig og skriftlig, og ha brukbart kjennskap til engelsk.

Arbeidstiden vil være fleksibel, endel kvelds og helgearbeid må påregnes. Arbeidsstedet er MDGs kontor i Oslo.

Nærmere opplysninger om stillingen på <http://www.gronne.no/mdg/valgsek.html>

eller ved henvendelse til
Claudia Behrens 66 91 61 62
Jan B. Vindheim 97 65 98 32

Miljøpartiet de Grønne er et landsdekkende politisk parti, tilsluttet Føderasjonen av Grønne Partier i Europa.

Antiøkologer organiserer seg i Russland

Novosibirsk Antiøkologiske Union er grunnlagt. Den nye organisasjonen har symbolet for radioaktivitet som logo, og blir snart en allrussisk bevegelse.

JENS P. TOLDNÆS
Natur & Miljø Bulletin

To russiske journalister - Andrej Arbenev og Aleksej Salnikov - var de første til å fornemme at det i Russland har kommet hele lag av befolkningen, som ikke er fornøyde med de grønnes aktivitet. I stedet vil mange ha industriell vekst for enhver pris. Arbenev og Salnikov har startet organisasjonen Novosibirsk

Antiøkologiske Union. Ifølge avisa IA Regnum er organisasjonen etablert på følgende grunntese: "Omfanget av dagens økologisk propaganda er ikke i overensstemmelse med de reelle truslene mot menneskeheten, og selve den økologiske bevegelsen fører om ikke menneskeheten, så i hvert fall Russland, mot avgrunnen".

Den nye bevegelsen har valgt tegnet for radioaktiv stråling

nøyere med på aktiviteten til en del vitenskapsfolk som," idet de mottar tilskudd fra utenlandske fond, forteller skrekkehistorier om en snarlig miljøkatastrofe i Russland".

Målet til unionen er å få vitenskapsfolk og økologer ut i klart lys, demonstrere deres sanne motiver og aktivitet for å blåse opp det de betegner som "det økologiske hysteriet" i Russland.

SKAL NØYTRALISERE MILJØ-ORGANISASJONER

Den nye unionen har allerede sendt sine forslag til den 16. samlingen for den demokratiske bevegelsen i Russland, som snart skal avholdes i Moskva. Unionen hevder å ha mange tilhengere i hele verden, "særlig i industrielt utviklede områder, der det ikke er fred å få for økologenes fremmarsj". Unionen har erklært at hovedoppgaven er å grunnlegge en ny økologi, der det ikke kommer til å være plass for økologiske ideer som forstyrrer det virkelige framskrittet.

Ifølge Andrej Arbenev har organisasjonen bred støtte blant novosibirske politikere og industrifolk, som ikke vil unnlate å bruke organisasjonens potensial for å nøytralisere aktive miljøorganisasjoner.

som sitt symbol, optimistisk innhyllt i solstråler, og objektet for kampen er økologer som "ikke lar framskrittet utvikle seg, og som slår ned industriutviklingen ved roten".

ALLRUSSISK BEVEGLSE

Organisasjonen, som så langt har fått en viss oppmerksomhet, skal i nærmeste framtid omdannes til en allrussisk bevegelse.

Etter grunnleggerens mening kaller økologene folk til å "gå ut i skogen, leve i huler, og kysse hvert lille gresstrå", men en slik biologisk retning for utviklingen av sivilisasjonen fører ifølge grunneleggerne til degradering, og, i siste instans, til menneskehetens undergang.

HYSTERI

I følge Andrej Arbenev organiserer økologene "høylytte manifestasjoner ved fabrikkveggene, tenker ut nye normer for utslipp til atmosfæren, og lager tragedier av en hvals død, selv om den muligens døde av elde."

Ved siden av kamp mot de grønne foreslår unionen å følge

Miljøbevegelsen skvises

Allerede i 1999 påpekte Oleg Yanitsky ved Vitenskapsakademiet i Moskva hvordan miljøbevegelsen kjemper mot anti-økologiske holdninger, over-utnyttelse og sløsing med ressurser i Russland. Yanitsky framhever at miljøbevegelsen i den nye rus-

siske økonomien mister mulighet til å skape og formidle miljømessige verdier. I tillegg er den russiske miljøbevegelsen ifølge Yanitsky i ferd med å ble rotfestet mer og mer utenfor Russland, den blir mer vestlig og globalisert.

NYTT OM KLIMA

Nøytrale om klima, men sa nei til Kyotoavtalen

Australske næringsdrivende hevder de har forholdt seg nøytrale til hvorvidt regjeringen i landet burde godkjenne Kyotoprotokollen eller ikke. — Press fra enkelte selskaper, hevder Greenpeace.

Ifølge nyhetstjenesten The Age har Greenpeace gjennomført en undersøkelse som viser at de fleste av

medlemmene i næringslivsorganisasjonen BCA ønsket at Australia skulle godkjenne Kyotoavtalen.

— En liten gruppe selskaper med interesser innenfor fossile brenslers holdt likevel tilbake godkjenningen av Kyotoavtalen, sier Gareth Walton i Greenpeace.

Walton begrunner dette med at blant 97 av de 105 medlemmene i BCA var det bare en veldig liten gruppe som var negativ til klimaforpliktelser. Dette tilbakevises av BCA, og organisasjonen har uttalt at de ikke har grunnlag for verken å støtte eller si nei til den internasjonale klimaavtalen.

Klimaendringer: Hvem skal få skylden?

CICERO senter for klimaforskning har regnet ut at de 30 OECD-landene har sørget for 40 prosent av den menneskeskapte temperaturøkningen.

Forbeholdene er mange i CICEROs beregninger som gjengis i tidsskriftet Cicerone. Da forskerne skulle tallfeste klimaendringene, måtte de først og fremst finne et målbart endringstegn og en rimelig tidsepoke. CICERO landet på gjennomsnittstemperatur som indikator på klimaendringer, og kom fram til at OECD-landene skulle ha skylden for 40 prosent av den økte temperaturen.

HAVET STIGER OGSÅ

Hadde forskerne i stedet valgt havnivå som "måleenhet", ville OECD fått skylden for noen prosent mer av klimaendringene. Ifølge Cicerone skyldes dette at havet påvir-

kes mer langsomt enn temperaturen. Siden OECD-landene ble tidlig industrialisert, slapp de også ut klimaødeleggende gasser tidligere enn land i foreksempel Asia, Afrika, Latin-Amerika og Midtøsten.

FLERE USIKRE MOMENTER

Temperaturøkning brukes som indikator på klimaendringer fordi andre målbare faktorer øker usikkerheten, ifølge Cicerone.

Dersom utslipp som skyldes avskoging ikke hadde vært med i Cicerone sine beregninger, ville de industrialiserte landene kommet mye dårligere ut, siden avskogingen har vært størst i utviklingslandene.

Beregninger omkring de ulike

fakta

Hvem er OECD-landene?

Australia, Belgia, Canada, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Irland, Italia, Japan, Luxembourg, Mexico, Nederland, New Zealand, Norge, Polen, Portugal, Slovakia, Spania, Storbritannia, Sverige, Sveits, Sør-Korea, Tsjekkia, Tyrkia, Tyskland, Ungarn, USA og Østerrike.

landenes andel utslipp, er gjort med tanke på at historisk ansvar for klimaendringer kan brukes som grunnlag for å fordele krav til utslipp i internasjonale klimaavtaler.

Danmark betaler Romania-kutt

Bytteleken er i gang. Nå kutter Romania utslipp av drivhusgasser på vegne av Danmark.

Mellom 30 og 40 millioner kroner skal danskene betale for billig og miljøvennlig fjernvarme i fem rumenske byer. Gevinsten for Danmark er at landet slipper å redusere sine egne utslipp i noen år.

720 000 tonn CO₂ har danskene kjøpt rett til å slippe ut med prosjektet i Romania.

Uttekslingen av penger mot CO₂-kvoter skjer i tråd med Kyotoprotokollen - det er snakk om en såkalt joint implementation.

Brenselet som skal brukes i det rumenske prosjektet er såkalt CO₂-nøytralt treavfall, og også EU bidrar med midler til prosjektet, skriver avisa Jyllandsposten.

FN-penger til indiske solceller

FNs miljøprogram (UNEP) gir 7,6 millioner dollar til Indias solenergisatsing. Sammen med indiske banker skal UNEP gjøre det mulig for 18 000 indiske husholdninger å installere solcellepanel i husene sine. De involverte bankene tilbyr solcellelån til en rente på 5 prosent - mot normalt 11 prosents rente.

UNEP og bankene bak satsingen vurderer nå hvordan solcelleprosjektene skal kunne verdsettes som klimatiltak. Brukere av energi kan ifølge Kyotoprotokollen få kreditt for solenergi som erstatter forurensende energikilder som for eksempel olje, skriver tidsskriftet Environmental Finance.

☐ Ja takk, vi vil abonnere!

Navn:.....

Adresse:.....

Postnummer:.....

Poststed:.....

Send svarslippen:
Faks nr. 22 40 24 10.
E-post: redaksjonen@naturvern.no

Bestill
abonnement nå:
Kun kr 140
ut året

porto er
betalt

Svarsending

Avtalenr: 171210 /146 pb

Natur & miljø Bulletin
Boks 342 Sentrum
0101 OSLO

kalenderen

24. - 25. MARS

International Sustainable Development Research Conference
Sted: Nottingham, England
www.erpenvironment.org

4. APRIL

Hvordan nå ungdom med et godt friluftstilbud?
Sted: Oslo, Norges Røde Kors-konferansesenter
Arr: Den Norske Turistforening
Tlf: 22 82 28 00

7. - 8. APRIL

Miljø som rettesnor for energipolitikken
Sted: Oslo, Norges Røde Kors konferansesenter
Arr: Samarbeidsrådet for naturvernsaker, Den Norske Turistforening, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger og Fiskerforbund, WWF-Norge.
jan.olav.nybo@turistforeningen.no

redaksjon

REDAKTØR:

Jorunn Gran | Tlf. 22 40 24 25

REDAKSJON:

Jens Petter Toldnæs | Tlf. 22 40 24 23
Tone Mikalsen | Tlf. 22 40 24 24

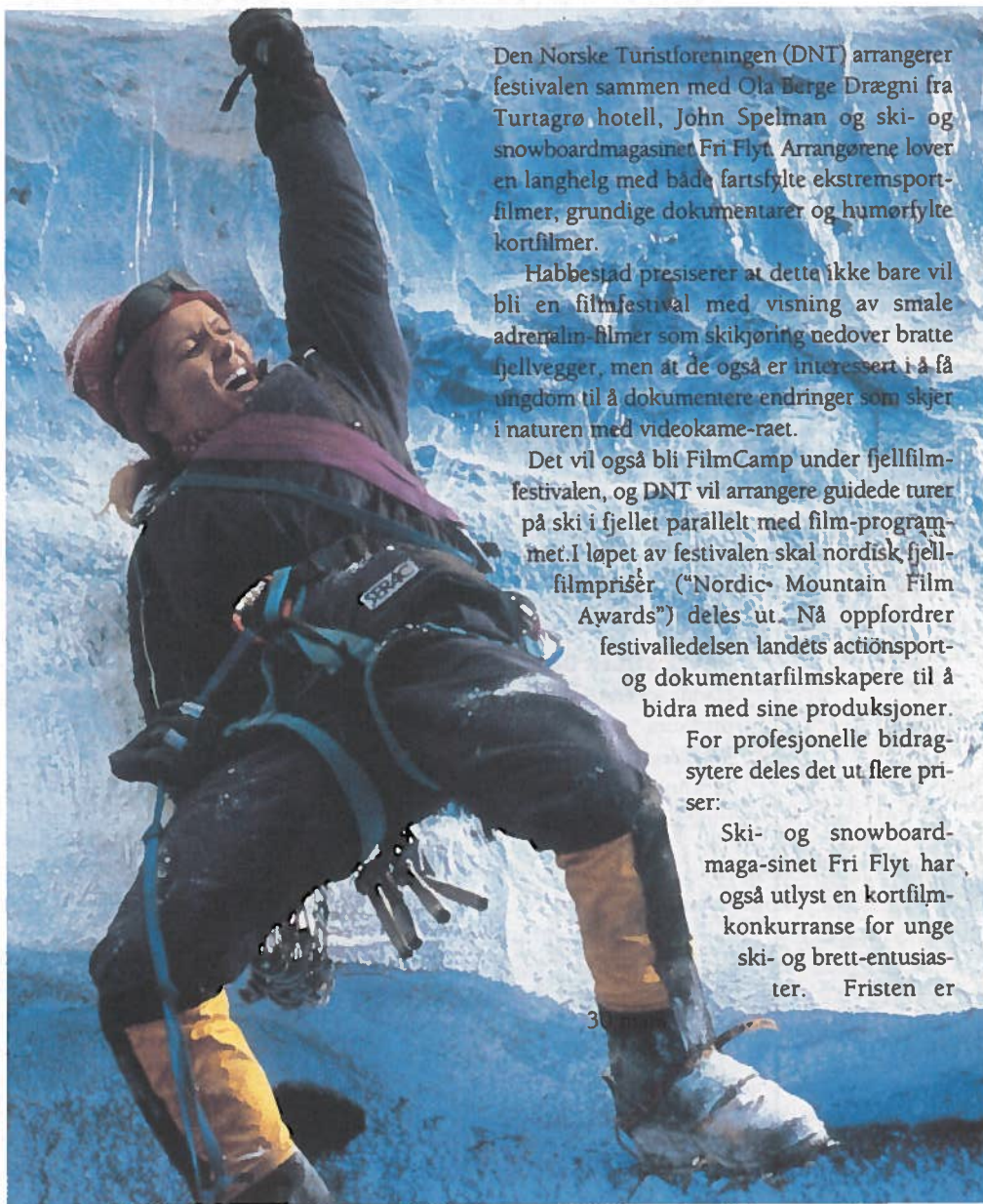
ADRESSE: Pb 342 Sentrum, 0101 Oslo
Tlf. 22 40 24 00 | faks 22 40 24 10
Mail: redaksjonen@naturvern.no

ABONNEMENT: 280 pr. år (privat) 600 pr. år (bedrifter)
ANNONSER: HS Partner, tlf. 62 94 64 00, faks 62 94 64 05

UTGIVER: Norges Naturvernforbund
www.naturvern.no
TRYKK: Gan Grafisk as
NESTE UTGAVE: 4. april

Film til fjells

7.-9. juni blir det mulig å oppleve fjellenes magi på lerretet. Nordisk fjellfilmfestival arrangeres for første gang i Jotunheimen.

(Foto: Filmweb)

Den Norske Turistforening (DNT) arrangerer festivalen sammen med Ola Berge Drægni fra Turtagrø hotell, John Spelman og ski- og snowboardmagasinet Fri Flyt. Arrangørene lover en langhelg med både fartsfylte ekstremsportfilmer, grundige dokumentarer og humørfylte kortfilmer.

Habbestad presiserer at dette ikke bare vil bli en filmfestival med visning av smale adrenalin-filmer som skikjøring nedover bratte fjellvegger, men at de også er interessert i å få ungdom til å dokumentere endringer som skjer i naturen med videokame-raet.

Det vil også bli FilmCamp under fjellfilmfestivalen, og DNT vil arrangere guidede turer på ski i fjellet parallelt med film-programmet. I løpet av festivalen skal nordisk fjellfilmpriser ("Nordic Mountain Film Awards") deles ut. Nå oppfordrer festivalledelsen landets actionssport- og dokumentarfilmskapere til å bidra med sine produksjoner.

For profesjonelle bidragssytere deles det ut flere priser:

Ski- og snowboardmagasinet Fri Flyt har også utlyst en kortfilmkonkurranse for unge ski- og brett-entusiaster. Fristen er

"De gjør kanskje sexlivet ditt bedre, men enkelte sexleketøy kan gi helseskader du ikke hadde fantasert om".

VG OM FTALATER I SEX-HJELPEMIDLER